

FISKÅ FÔRUM

mars 2015

**VELG RIKTIG
FRØBLANDING**

ULIKE STRATEGIER

**VETERINÆRENS
BESTE RÅD OG TIPS
I LAMMINGEN**

- +
- SÅVAREKATALOGEN
- LOKALMAT I TRØNDELAG
- VITAMINERAL GJELDKU

**SVOVEL GIR
STØRRE
AVLINGER**

Fiskå Mølle

Godt gjort er bedre enn godt sagt

Len deg tilbake, senk skuldrene
og ta deg en velfortjent hvil.

Fordi det er din innsats som
gjør at vi kan dekke frokostbordet på hytta
med kjøttpålegg, eggerøre og brunost.

Dine høns produserer egg
som store og små får glede av å male
til kreative dekorasjoner i påsken.

Det er du som pløyer markene.
Skaper ny matjord, vedlikeholder kulturlandskapet
og klargjør landet til en ny vår.

Det er din innsats som former Norge.

Ta vare på bygda!

Overskriften er sakset fra en kommentar sportsredaktør Esten O. Sæther hadde i Dagbladet mandag 23. februar. Midt under ski-VM i Falun ser Sæther på sammenhengen mellom hvor norske skiutøvere er oppvokst og de resultater en oppnår i skisporet. Tre av våre største medaljesankere under dette ski-VM er oppvokst på gård, nemlig Petter Northug, Therese Jordhaug og Marit Bjørgen. Dette er ikke tilfeldig hevder Sæther.

Det finnes mange gode grunner for å opprettholde et aktivt landbruk i distriktene. Paradokset i det Sæther skriver er imidlertid at både deler av våre politikere synes mer opptatt av å sole seg i glansen av suksessen til norske toppidrettsutøvere enn å gi bonden en mulighet for å dyrke jorden hvor disse utøverne er oppvokst. Målsettingen foran dette årets jordbruksoppgjør må være at en styrker økonomien i landbruket. Slik sikrer en norsk matproduksjon, styrker distriktene og kanskje og gir muligheten for at kommende generasjoner kan få oppleve norske jubelhelger i skisporet.

*Leif Kåre Gjerde
Daglig leder, Fiskå Mølle*

INNHold

6 VELG RIKTIG FRØBLANDING

12 SVOVEL GIR STØRRE AVLINGER

13 LOKALMAT I TRØNDELAG

14 VETERINÆRENS BESTE RÅD I LAMMINGEN

19 DRØVTYGGARFØRUM

MEDVIRKENDE

Ide, konsept og innhold:

Gauk Marketing
www.gauk.no

Foto:

• Thomas Søyland

Tekst:

• Oddbjørn Lobekk
• Maren Nordbø
• Kjell-Rune Vik
• Leif Kåre Gjerde
• Thomas Søyland

Eksterne bidragsytere:

• Tine - www.tine.no

Grafisk Design

• Charlotte Døvle

Som Norges største private aktør har vi produksjon og leveranse over hele landet. Du finner oss på en rekke steder:

LAGRE OG FORHANDLERE

Rangert geografisk; nord til sør

- Andøy: Lager Risøyhamn. Tlf. 76 11 53 90
- Sortland: Noa Maskin Tlf. 76 12 40 00
- Harstad: Andreas Lund. Tlf. 77 07 70 56
- Vestvågøy: Lager Stamsund. Tlf. 76 05 40 82
- Steigen: Ålstadøya Førsentral. Tlf. 75 77 75 60
- Rødøy: Lager Vågaholmen. Tlf. 75 09 89 00
- Nesna: Lager Saura. Tlf. 976 66 910
- Leirfjord: Sigurd Hoff Kraftfôr. Tlf. 75 04 84 35
- Hattfjelldal: Ørjedal Maskin AS Tlf. 75 18 40 23
- Finneidfjord: Ørjedal Maskin AS, Tlf. 75 18 40 23
- Gjemnes: Høgset Terminalen AS. Tlf. 71 29 48 00
- Gloppen: Fiskå Mølle, Sandane. Tlf. 977 82 547
- Førde: Maskinsenteret AS. Tlf. 57 83 70 90
- Førde: Jan Ove Hafstad, Tlf. 915 77 976
- Gaular: MM Øvrebo Tlf. 57 71 72 04
- Sogndal: Maskinsenteret AS. Tlf. 57 67 16 22
- Vik: A-K Maskiner AS, avd. Vik. Tlf. 57 69 51 36
- Vindafjord: Magnus Sørhus Landhandel, Vats. Tlf. 52 76 51 06
- Karmøy: Hagia Karmøy. Tlf. 52 84 67 88
- Egersund: HE Seglem. Tlf. 51 46 39 00
- Kvinesdal: Øye Hytter v/O. Stakkeland Tlf. 92 21 87 60
- Hægebostad: Birkeland Handelslag. Tlf. 38 34 87 55
- Audnedal, Byremo: Byremo Landhandel. Tlf. 38 28 01 93
- Audnedal, Kongsmo: Simon Valand. Tlf. 38 28 16 05
- Marnardal: A.G. Vigemyr AS. Tlf. 38 28 75 11
- Evje: Maskinsalg AS. Tlf. 37 93 00 89
- Vennesla: Maskinsalg AS, Hægeland. Tlf. 38 15 33 68
- Lyngdal: Traktor AS. Tlf. 38 34 51 03
- Arendal: Stoa Maskin. Tlf. 37 00 53 60

ANLEGG OG KONTORER

Fiskå Mølle Balsfjord. Tlf. 922 24 319
Fiskå Mølle Trøndelag. Tlf. 73 85 90 60
Fiskå Mølle Etne AS. Tlf. 53 77 13 77
Fiskå Mølle AS, Fiskå. Tlf. 51 74 33 00
Fiskå Mølle AS, Forus. Tlf. 51 44 42 50
Løten Mølle AS. Tlf. 62 50 89 89
Fiskå Mølle Flisa, Tlf. 62 95 54 44
Fiskå Mølle Moss AS. Tlf. 69 20 47 70
Skjelfoss Korn AS. Tlf. 69 92 01 50
Fiskå Mølle AS, avd. Kristiansand.
Tlf. 38 12 77 50

SAMARBEIDENDE KORNANLEGG

Braskereidfoss Kornsilø. Tlf. 62 42 87 70

KONTAKTPERSONER I FISKÅ MØLLE:

Leif Kåre Gjerde, Daglig leder | Mob. 982 61 251 | leif.kare.gjerde@fiska.no
Sigurd Norland, Salgsleder | Mob. 982 61 260 | snorland@fiska.no
Eirik Ur, Logistikkansvarlig | Mob. 982 61 263 | eirik.ur@fiska.no
Kjell-Rune Vik, Produktsjef drøvtyggarfôr | Mob. 982 61 270 | kjell-rune.vik@fiska.no
Arnulf Fjermedal, Fagsjef svin- og fjørfefôr | Mob. 905 45 406 | arnulf.fjermedal@fiska.no
Tone Runhild O. Skadsem, Rådgiver | Mob. 915 50 159 | tone.runhild@hotmail.com
Oddbjørn Lobekk, Plantekulturansvarlig | Mob. 982 61 255 | olobekk@fiska.no
Leif Malvin Eggebo, Kundekonsulent drøvtygger | Mob. 982 61 261 | leif.malvin@fiska.no
Stig L.Voster, Selger kraftfôr | Mob. 982 61 277 | stig.voster@fiska.no
Elisabeth Hodne Neverli, Produktkonsulent | Mob. 982 61 273 | elisabeth.neverli@fiska.no
Tommy Nordbo, Produktansvarlig kraftfôr | Mob. 416 30 115 | tommy.nordbo@fiska.no

www.fiska.no | post@fiska.no | Tlf. 51 74 33 00

Valg av riktig frøblanding

TEKST MAREN NORDBØ & ODDBJØRN LOBEKK FOTO THOMAS SØYLAND

Hvilken frøblanding du skal så på din gård avhenger av flere faktorer. Hvilken jordtype har du, hvordan er klimaet, hva skal graset brukes til, hvilke krav har du til avlingsmengde og hvilken kvalitet ønsker du på surføret? Fiskå Mølle har frø til alle formål. Vi har frøblandinger som er hardføre, frøblandinger til varig eng med og uten raigras, frøblandinger som passer

til beite, flerårig raigras som renfrø og flerårig raigras i blandinger. 1. og 2.-årig raigras. Erter i kombinasjon med frø og eventuelt såkorn. Hvilken strategi passer best for deg?

Varig eng med god overvintring, god avlingsmengde og topp kvalitet er et mål for de fleste, men vi vet av forsøk og erfaring at avlingen reduseres etter 2-3

år. Derfor er det viktig å ha en plan på hvor mye av arealet som skal fornyes og ta en vurdering på hva som bør vedlikeholdssåes. På de neste sidene har vi vært hos to av våre dyktige bønder som forteller hvordan de gjør det. Lenger ut i magasinet finner du årets såvarekatalog for Sør-Norge.

Forts. på neste side ►

" NR 12 gjør at graset står bedre over en hard vinter. Jeg forlenger levetiden og hever kvaliteten ved å så i raigras etter tre-fire år. Det gir et veldig bra sluttprodukt "
- Trond Kristian Refve.

Sikker strategi på Reve

På Reve i Klepp er storfe- og svinebonde Trond Kristian Refve ute og vurderer overvintringen før sesongen.

Her står graset godt fra i fjor. Slipper Hvi unna tørrfrosten nå er det ikke nødvendig med isåing her i vår, konstaterer han om det fem år gamle graset som klarer et år til.

Bonden har kjørt samme strategi i 10 år. Han driver et 5-6 årig omløp med tre slåtter hvert år. Etter pløying sår han med timoteiblanding NR 12. Tredje året vurderes behovet for vedlike og reparasjonssåing. Er avlingene gode, venter han med vedlikehold til fjerde året. Da går han over til raigrasblanding NR 23.

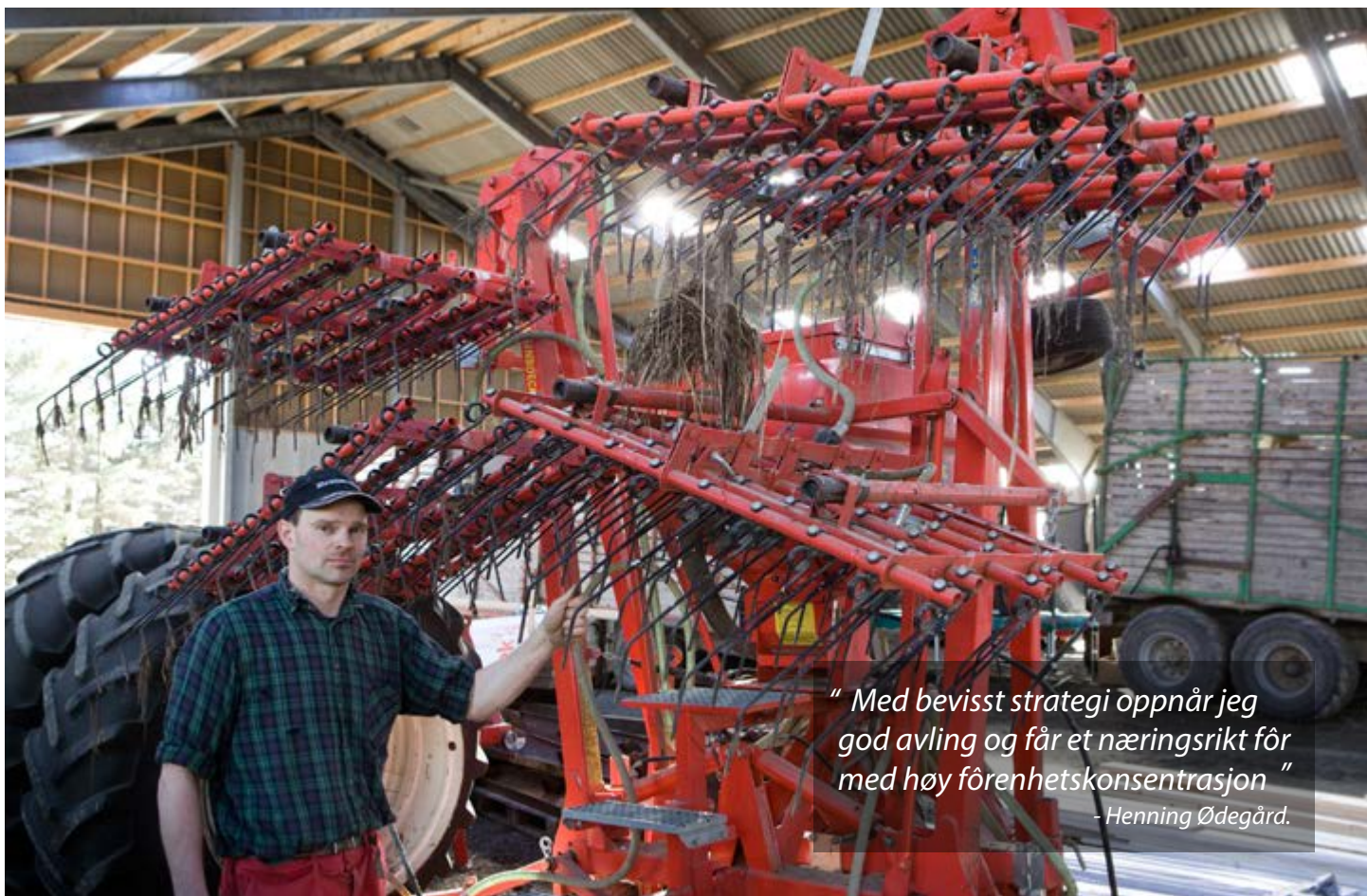
Dette gjør at gården består av rundt 60 prosent timoteiblanding og 40 prosent flerårig raigras.

- NR 12 gjør at graset står bedre over en hard vinter. Jeg forlenger levetiden og hever kvaliteten ved å så i raigras etter tre-fire år. Det gir et veldig bra sluttprodukt, sier Refve.

MINDRE SÅRBAR MED BLANDING
Målet er gode avlinger og næringsrikt fôr. Timotei gir fôret god smak og struktur. NR 12 gjør ham mindre sårbar

overfor frost og kulde.

- Hadde jeg sådd raigras første året ville det fort tatt overhånd, da timotei lett lar seg utkonkurrere. Da sprengkulden traff oss for noen år siden så jeg hvor katastrofalt det kunne blitt om jeg kun hadde brukt raigras. Derfor bruker jeg denne strategien, som fungerer veldig bra, sier Refve. På gården produseres det også høy for salg, NR 12 egner seg godt som høyblanding. ■

Raigras best på Vigrestad

- Vi ligger godt an etter to milde vintre. Jeg har tjuvstartet litt allerede, sier Henning Ødegård.

I slutten av februar skjærer engene på Vigrestad allerede i grønt, og bonden klør etter å sette seg i sin John Deere 6930 med en østerisk Einböck 9m på slep. Han drifter 1100 mål dyrket mark i Halleland samdrift, og skal pløye og så rundt 20 prosent av dem i løpet av våren.

- Det er viktig å være tidlig ute. I løpet av mars er jeg i gang, sier bonden, som har 780 tonn melk i kvote og 1400 slaktegris.

Fornyings- og reparasjonsstrategien er klar. Han driver et 4-5 årig omløp og pløyer 20-25 prosent av jorda på gården hvert år. Etter pløying sår han raigrasblanding NR 19. Han vurderer avlingssmengde og overvintring, men setter stort sett i gang med reparasjonssåing tredje året. Da går han over til raigrasblanding NR 23. Han har tre slåtter, slår ned og tørker i 1-2 dager, raker sammen og snitter.

- Med dette opplegget oppnår jeg god

avling og får et næringsrikt fôr med høy fôrenhetskonsentrasjon, sier Ødegård.

- RAIGRAS GIR BEST RESULTATER
Avlingene ble hardt rammet av kuldebølgen som traff Jæren for noen år siden. Ødegård prøvde da med en timoteibasert blanding, men til tross for dårligere overvintring står han fast ved raigraset.

- Timoteifôret ga mindre avlinger og var mindre næringsrikt. Raigras gir store ►

Enga har klart seg bra gjennom denne vinteren kan Trond Kristian Refve fastslå til fagsjef for plantekultur Oddbjørn Lobekk.

gode avlinger og mer melk, sier bonden. Ødegård drifter også en gård på Skjæret på Høg-Jæren, 250 meter over havet. Dette grovføret går til ungdyr, og her brukes en annen strategi. Han sår med timoteiblanding NR 12 og tar to slåtter.

- Denne blandingen har vært god og stabil. NR 12 er mer vinterherdig og har gitt gode resultater på Høg-Jæren.

GJØDSEL MED SVOVEL

Til vårgjødsling bruker han Fullgjødsel® 25-2-6 kombinert med husdyrgjødsel. Til 2. og 3. slått brukes OPTI-NS 27-0-0 (4S).

- Jeg har tro på å bruke svovel i alle typer gjødsel og ser at det har effekt, sier Ødegård. ■

Det er viktig å se på hvordan det står til med røttene når man skal vurdere tilstanden på enga, sier Refve.

HUSK!

1 Fiskå Mølle leverer Raigrasblanding NR 23 i 25 kg småsekk og 300 kg storsekk.

2 2 % tidligbestillingsrabatt i mars.

3 Godt utvalg av såkorn, 6r Brage og 2r Helium, Marigold, Salome og Fairytale.

4 Utvidet åpningstid på Forus i april, 06:00-18:00

Kalk

- like viktig som gjødning!

Oversikt over spredeentreprenører i
Agder og Rogaland:

Områder i Agder	Spredere/Entreprenør	Telefon
Åseral, øvre del av Marnardal og Audnedal, Vennessla, Evje og Homnes, Bygland, Valle, Bykle	Alexander Skeibrok	95 24 80 49
Kvinesdal, Sirdal, Hægebostad, Flekkefjord	Ove Fjeld	90 64 08 99
Mandal, Søgne, Lindesnes, Audnedal, Marnardal, Sogndalen	Knut Kjølø Upsaker	91 78 74 64
Farsund, Lyngdal	Stanley Nilsen	91 74 58 83
Alle områder i Aust-Agder	Svein Johnsen	91 84 67 10
Områder i Rogaland	Spredere/Entreprenør	Telefon
Randaberg, Sandnes, Sola, Klepp	Killingland maskinstasjon	97 97 13 97
Stavanger	Arild Lerang	95 87 20 12
Nordre del av Time og Hå sør	Brødrene Nærland	91 59 43 33/ 95 75 95 60
Klepp Stasjon, Time nord	Sven Orstad	90 11 99 51
Hå kommune	Trond Skretting	90 68 01 43
Vigrestad	Alf Magne Harr	95 92 36 39
Gjesdal	Gjesdal Maskinstasjon	97 51 45 16
Lund, Egersund	Trond Hammersmark	91 34 48 90
Vikeså, Bjerkreim	Per Magne Asheim	97 01 84 34
Hjelmeland, Strand, Forsand, Ombo	Sigurd Kleppa	97 58 96 78
Finnøy, Rennesøy, Kvitsøy, Bok	Reidar Roda	97 16 16 97
Sand, Suldal, Sauda	Sverre Herebakke	91 66 91 00

FRANZEFOS
MILJØKALK

www.kalk.no

Følg oss på Facebook

Svovel gir større avlinger

Yara og Norsk Landbruksrådgiving utførte i 2010 feltforsøk for å se hvordan supplerende mineralgjødning påvirker mengden og kvaliteten på eng-avlingene.

På Haugaland og Jæren viser forsøkene at tilførsel av mineralgjødning (kun N) ga en meravling på ca. 150 kilo tørrstoff i forhold til å bare gjødning med 2,5 tonn blautgjødning.

I feltene hvor man gjødning med svovelgjødning i tillegg, økte avlingene med ytterligere 30 kg tørrstoff per dekar.

- Det viktigste med å gi svovelgjødning er imidlertid at N/S forholdet senkes, noe som kan bety økt grovfôrøpning, konkluderer rådgiverne.

I førsteslåtten gikk N/S-forholdet fra 19,6 når det ikke ble tilført svovel,

til i snitt 13 der det ble tilført svovelholdig mineralgjødning.

I andreslåtten endret N/S-forholdet seg fra 15,5 der man ikke hadde gjødning med svovel til 11,4 i de feltene svovelgjødning var tatt i bruk.

NØKKELEN TIL GOD ØKONOMI

Et optimalt grovfôr-opning er nøkkelen til en god økonomi i grovfôrbaserte husdyrproduksjoner.

- N/S forholdet i den totale forrasjonen bør ikke overstige 12/1 da dette reduserer grovfôrøpning. Svovelen er dessuten med å bygger vommikrobenes essensielle aminosyrer hos drøvtyggere. Med dagens bytteforhold mellom grovfôr og kraftfôr er det desto viktigere å få dyra til å ete optimalt med grovfôr, konkluderer rådgiverne.

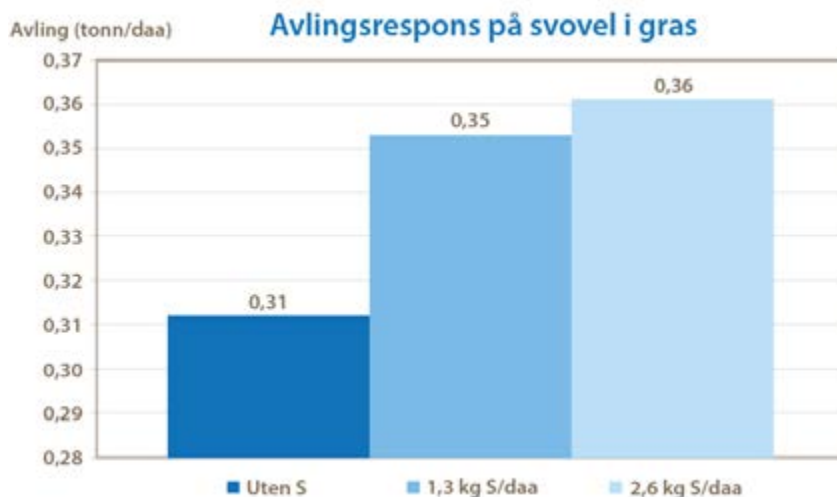
Saken sto først på trykk i Norsk landbruk.

Avlingsrespons

Svovel er nødvendig for dannelsen av proteiner, aminosyrer og enzymer. Det er derfor viktig for god vekst og utvikling.

Etttersom graset vokser forbrukes svovel og nitrogen sammen. Mangel på svovel i vekstfasen vil direkte redusere nitrogeneffektiviteten, og dermed redusere avlingen.

Denne informasjonen kommer fra en rekke forsøk i 90-årene som viser den økte avlingen som resultat av svovelgjødning.

REF: Yara-I Trials

TEKST THOMAS SØYLAND

Trøndelag har blitt en sentral region for matopplevelser i Norge. Stor produksjon av korn, kjøtt- og meieriprodukter, samt en høy andel av landets oppdretts- og fiskerinæring gjør Trøndelag godt rustet til å produsere mat. Det er imidlertid regionens evne til å omsette maten som er mest imponerende.

Initiativ som bondens marked på torvet i Trondheim gjør ost fra gårdsmeieri, viltkjøtt fra høyfjellet, fisk, honning

og bakevarer lett tilgjengelig. Sammen med restauranter som tar i bruk lokale råvarer, og utsalgssteder direkte hos produsenter gir det kort vei til unike matopplevelser.

Trøndere er også flinke til å kjøpe lokal mat, noe som gir grobunn for større tiltak. Hvert år arrangeres Trøndersk matfestival i overgangen juli-august. Festivalen lokker til seg over 150.000 matglade mennesker, og i løpet av tre

festivaldager omsetter matprodusentene for syv millioner kroner.

"Å skape et miljø hvor både forbrukere og produsenter verdsetter tilbudet av lokal mat kommer ikke gratis. Det er inspirerende å se i en tid hvor viktigheten av norskprodusert mat kan synes å miste fokus i deler av befolkningen."

- Håvard Winther Storler, Daglig leder, Fiskå Mølle Trøndelag

Fiskå Mølle Trøndelag

Fiskå Mølle er stolte av å bidra til denne utviklingen. I fjor omsatte vi i undertkant av 30.000 tonn kraftfôr i Trøndelag. Det er en økning med ca 10.000 tonn ifra 2013, en trend som fortsetter inn i 2015. Grunnen er trolig fordi bøndene vi leverer til har hatt såpass gode produksjonsresultater. Ettersom ordet sprer seg, ønsker stadig flere å teste pro-

dukter fra Fiskå Mølle. Vi tilrettelegger for denne veksten med 4 transportører. Du får levert kraftfôr på døra i hele Nord og Sør Trøndelag.

Ta kontakt for info om produkter, priser eller leveranse.

Fiskå Mølle Trøndelag:
Tlf. 73 85 90 60

Er du klar for årets viktigste sesong?

Lammingen er krevende og kan by på utfordringer, men det er heldigvis mye du kan gjøre for å unngå dødfødsler og tidlig lammedød. Her er veterinærens viktigste råd for en vellykket lammingsperiode.

TEKST MAREN NORDBØ FOTO THOMAS SØYLAND

Bbygg på erfaringer fra tidligere år og finn fokusområder for denne sesongen. Skriv en liste over årets målsettinger og heng den på veggen, oppfordrer veterinær og rådgiver i Fiskå Mølle, Tone Runhild O. Skadsem.

Vi er på vei inn i vårens vakreste, men kanskje også mest krevende, periode for sauebønder. Flere tusen lam kommer til verden de neste månedene, men dessverre dør mange lenge før de når

beitet. Under og de første dagene etter fødsel er de mest kritiske for lammene. Her kan gode rutiner redde flere.

- Vi ser at det er mye å hente ved å innføre ulike tiltak i fjøset før og under lammingen, sier Skadsem.

STRESS NED

Når lammingen er i gang kreves fullt fokus fra begynnelse til slutt. Risikoen for dødfødsler er størst hos førstegangs-drektige som bærer flere lam. Den

vanligste årsaken til dødfødte er skader og feilstillinger i forbindelse med fødsel. Det er derfor viktig å være tilstede og yte tidlig fødselshjelp.

- Mange blir stresset når det oppstår problemer. De løper gjerne etter sauene inne i bingen og er brutale i håndteringen. Det er viktig å fikse dyret før du begynner og være varsom underveis. Livmoren er skjør og sprekker lett, sier veterinæren. ►

" Vær perfektionist og yt 100 prosent hele perioden. Det er en langsiktig investering som vil gi betaling resten av seongen. "

- Tone Runhild O. Skadsem

RÅMELK KAN HINDRE LAMMEDØD

Risikoen for tidlig lammedød øker markant i kull med flere enn to lam, ifølge en studie utført av Ingrid Hunter Holmøy. Både Fiskå Mølles TopLac Sau og Sauefôr Vår har oppjustert vitamin E-nivået etter nye undersøkelser. Det gjør det lettere for bonden å gi tvilling-, trilling- og firlingsøyene mer energi og protein per dag, og sikrer dermed melkeproduksjonen.

- E-vitamin er veldig viktig for immunforsvaret til søya og kan påvirke helse og produktiviteten. Friske mødre er basis for friske lam, sier Skadsem.

Nyfødte er avhengig av å få tilført antistoffer og energi gjennom råmelken. Råmelk bør gis allerede innen fem minutter etter fødsel. Studier viser at hele 30 prosent av lammene får for lite råmelk. Du skal beregne 1,5 til 2 desiliter melk per kilo kroppsvekt. Et lam på fem kilo trenger derfor opptil en liter råmelk det første døgnet.

- Det er veldig viktig å se til at lammene får i seg nok. Råmelk beskytter mot sykdommer i to til tre måneder etter fødsel, sier Skadsem.

Om lammene drikker for lite, anbefaler veterinæren sondeføring.

- For mange er sonde en barriere å sprengre, men når du får det til er det et tidsbesparende hjelpemiddel. Kjenn etter to «rør» i halsen. Om du er redd for å gjøre feil, kan du gjerne øve på et dødt lam, sier hun.

- LAG EN KUVØSE TIL NEDKJØLTE LAM

For å unngå tap av lam er det viktig å hindre nedkjøling. Uten varmetilførsel i miljøet vil lammenes temperatur falle raskt, og du må sørge for et tørt og lunt underlag. Kropstemperaturen er avgjørende hos nyfødte, og skal normalt måle 39-40 grader. Faller temperaturen under 37 grader er tilstanden kritisk.

- Da anbefaler jeg en hjemmelaget «kuvøse» av halmkasse, varmeflaske og varmelampe. Legg en brusflaske med glovvarmt vann pakket inn i en ullsokk på magen til lammet, og legg beina rundt, råder veterinæren.

Slappe, kalde lam blir lett tråkket på av søya, og risikerer innvendige blødninger, sprukket milt, leverruptur og ribbeinsbrudd. Slike skader er årsaken til

lammedød i 20 prosent av tilfellene.

- Da dør ofte lammene et par dager etter fødsel, uten at bonden skjønner hvorfor, forteller Skadsem.

En tredjedel av lammedødsfall skyldes imidlertid infeksjoner, vanligvis fra e.coli-bakterier. Renhold er ekstremt viktig.

- Vær nøye med hygien. Navlen er en innfallsport til bakterier, som kan føre til både blodforgiftning og leddbetennelser, og jeg anbefaler å vaske den med jod-sprit, sier veterinæren.

STÅ PÅ GJENNOM HELE PERIODEN

Med døgnerberedskap er lammingen svært krevende for bonden, og ifølge veterinæren slakker mange av mot slutten av perioden. Står du derimot hele løpet ut, vil det lønne seg.

- Vær perfektionist og yt 100 prosent hele perioden. Det er en langsiktig investering som vil gi betaling resten av sesongen, sier Skadsem.

Lykke til i lammingen! ■

Tone-Runhild lytter til en bonde under et besøk. To-veis kommunikasjon er viktig for å danne seg et bilde av situasjonen.

Rådgiver utfordrer til økt effektivitet

- Jeg ser når bøndene har potensiale til å bli bedre, og kan utfordre dem på ulike områder, sier veterinær Tone Runhild O. Skadsem. Hun er rådgiver i Fiskå Mølle og driver også privat veterinærpraksis i Klepp.

God og åpen kommunikasjon legger grunnlaget for samarbeidet mellom Fiskå Mølle og bønder. Rådgiveren motiverer og utfordrer slik at bonden når sine mål.

- Jeg fungerer som en sparringspartner som kan være med på å løfte produksjonsresultatene, sier Skadsem.

Hun har tidligere arbeidet i Helsetjenesten for svin. Som veterinær har hun fokus på forholdet mellom dyrehelse og fôring. Hun har detaljert kunnskap om fôret og dets egenskaper, og er også med på fôrutvikling i Fiskå Mølle.

- Ved problemer ser jeg sammenhengen

mellom helserelaterte utfordringer og fôringen. Det tror jeg kan bety mye for bøndene, sier Skadsem.

Verdiene som ligger til grunn for vurderingen av de enkelte råvarer i kraftfôret baserer seg på nyeste forskning. Rådgiverens kunnskap gjør deg tryggere i dine valg. Resultatet er økt effektivitet.

KONTAKT Ta gjerne kontakt for personlig rådgivning: Tone-Runhild Tlf: 915 50 159 E-post: tone_runhild@hotmail.com

Veterinærens viktigste råd i lammingen

PÅ FORHÅND

- Lag en strategi og sett deg mål for årets sesong
- Strup ned føringen hos førstegangsdraktige for å unngå for høy fødselsvekt
- TopLac Sau og Sauefôr vår har høyt vitamin E-nivå som er viktig for immunforsvaret til søya

ETTER FØDSEL

- Vær tilstede
- Yt tidlig fødselshjelp
- Fiks søya før du hjelper til
- Heng opp en oversikt over feilstillinger og nødvendige korrigeringer (Helsetjenesten for sau)
- Vær nøye med vask og hygiene
- Ikke spar på glidemiddel ved assistanse
- Vær forsiktig! Livmoren er skjør og sprekker lett

UNDER FØDSEL

- Gi råmelk innen fem minutter etter fødsel (senest etter fire timer)
- Gi nok råmelk – beregn 1,5-2 dl per kg kroppsvekt!
- Bruk sondeføring hos lam som drikker lite
- Lag en «kuvøse» av halmkasse, varmeflaske og varmelampe til nedkjølte lam
- Vær nøye med hygienen – Agrosan Dry tørker og desinfiserer
- Gi Zoolac (melkesyrebakterier) for å stabilisere tarmfloraen
- Desinfiser navlen med jod-sprit
- Frys ned råmelk til neste år
- Skriv ned årets erfaringer til neste sesong

- HAR DU LAMMEDRIKK?

Lammingen er rett rundt hjørnet. Sikre deg lammedrikk til en meget konkurransedyktig pris hos Fiskå Mølle.

Ring 51 74 33 00

Drøvtyggarfôrum

AV PRODUKTSJEF **KJELL-RUNE VIK**

REKORDSAL AV TOPLAC®

Fiskå Mølle opplever rekordsal av TopLac, dette trass i rekordstor grovfôravling over heile landet. Statistikken under er frå fabrikkene i Rogaland.

Aukande kundetilgang kombinert med fokus på høg mjølkeyting samt god betaling for protein og fett i mjølka trur vi er dei viktigaste årsakane til denne utviklinga. Også dei andre fabrikkene opplever liknande salsauke.

Produktforbetringar av TopLac i september samt sterk fokus på pellets-kvalitet gjer at endå fleire ser lønsemda i å bruke det beste kraftfôret sjølv om

grovfôrtilgangen er god. Det er nemleg slik at det meir konsentrerte kraftfôret gir høgare surfôroptak. Dette ser ein tydeleg også i fôrplanleggingsprogrammet "Tine OptiFor". Den økonomiske effekten er tydeleg.

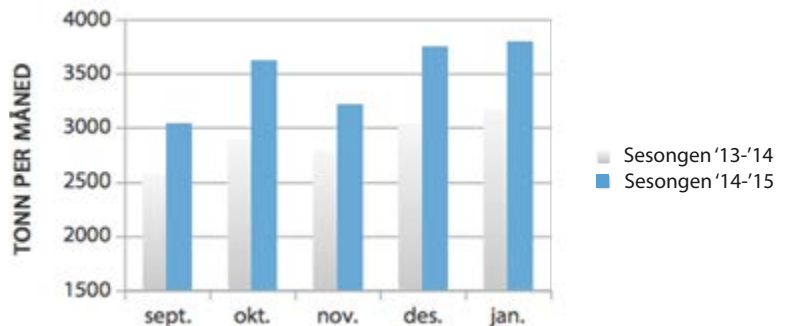
Også våre kundar som produserer geitemjølke har i stor grad gått over til TopLac som hovudkraftfôr. Den nye geitepopulasjonen har stort potensiale for høg mjølkeyting, og då er TopLac det beste valet, gjerne i kombinasjon med Roetopp eller FiberMix for å balansere rasjonen med fiber.

TILSKOTSFÔR TIL GJELDKYR
Vi tilbyr det konsentrerte produktet

VitaMineral Gjeldku til svært gunstig pris. Kvaliteten er det klart beste vi kjenner til i det norske markedet, og prisen er under halvparten av det våre konkurrentar tilbyr (kun kr 1,57 pr ku pr dag). Produktet forebygger mot mjølkefeber, og sikrar kua høgare dagsdose av dei viktigaste komponentane innan forebygging av jur- og børhelse.

Spesielt høgtytande besetningar oppfordrast i å følge opp gjeldkyrne sine med 100 gram pr dag av dette unike produktet. Det aukar haldbarheita av kyrne, og ein reduserer faren for veterinærutgifter. I staden kan ein ta fleire laktasjonar og kalvar av eksisterande kvalitetskyr! Det er god økonomi. ■

	SESONGEN '13-'14	SESONGEN '14-'15
sept.	2556	3035
okt.	2876	3599
nov.	2780	3206
des.	3036	3742
jan.	3160	3763

VitaMineral Gjeldku

- friske dyr er god økonomi

- Forebyggende mot melkefeber
- Styrker immunforsvaret hos ku og kalv
- Reduserer faren for mastitt

Ring oss på tlf. 32 14 01 00 eller kontakt din forhandler.
For mer informasjon se vår hjemmeside: www.vilomix.no

Cultivating Value

Vilomix

Avlingsverdi

Avlingsverdi er summen av avlingsmengde og avlingskvalitet. Valg av gjødseltype påvirker avlingsverdien og dermed totaløkonomien på gården.

Aktuelle gjødseltyper til gras, enten alene eller i kombinasjon med husdyrgjødsel:

- YaraMila® Fullgjødset® 25-2-6
- YaraMila® Fullgjødset® 22-2-12

• OPTI-NK™ 22-0-12 (3S + Se)

• OPTI-NS™ 27-0-0 (4S)

- Høyt svovelinnhold som er viktig for avlingsnivå og kvalitet
- Balansegjødsling med kalium, kalsium, magnesium og bor for optimal avling og god dyrehelse
- Ikke mer fosfor enn nødvendig. P-innhold godt tilpasset grasdyrking

Med mineralgjødset fra Yara får du gjødset med balansert innhold av næringsstoffer, tilpasset norsk landbruk. Du er sikret høy leveringsdyktighet, produktkvalitet og gode spredtegenskaper.

Yara er eneste produsent med klimagaranti, og garanterer mindre enn 3,6 kg CO₂-ekv. pr. kg N.

Kontakt din forhandler av Yara-gjødsel.

Scan kode med smarttelefon for mer informasjon om mineralgjødset og avlingsverdi og Yaras øvrige gjødselsortiment.

www.yara.no

